

Regeringens proposition

2004/05:10

En ny luftfartsmyndighet – lagstiftning

Prop.
2004/05:10

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 23 september 2004

Göran Persson

Ulrica Messing
(Näringsdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

Den 1 januari 2005 skall det nuvarande Luftfartsverket delas upp i två myndigheter, Luftfartsverket och Luftfartsstyrelsen. Luftfartsverket skall i fortsättningen driva statens flygplatser och bedriva flygtrafiktjänst, och Luftfartsstyrelsen skall ta hand om de myndighetsuppgifter som i dag ligger på Luftfartsverket.

I denna proposition lämnas förslag till de lagändringar som denna uppdelning kräver. Det är till största delen fråga om att byta ut "Luftfartsverket" mot "Luftfartsstyrelsen" i sex lagar. Dessutom föreslås en lag upphävas.

Lagförslagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2005.

1	Förslag till riksdagsbeslut.....	3
2	Lagtext.....	4
2.1	Lag om ändring i luftfartslagen (1957:297).....	4
2.2	Lag om ändring i lagen (1955:227) om inskrivning av rätt till luftfartyg.....	6
2.3	Lag om ändring i lagen (1955:229) i anledning av Sveriges tillträde till 1948 års konvention rörande internationellt erkännande av rätt till luftfartyg	7
2.4	Lag om ändring i sekretesslagen (1980:100).....	8
2.5	Lag om upphävande av lagen (1984:283) med vissa bestämmelser för Scandinavian Airlines Systems flygpassagerarterminal i Malmö	9
2.6	Lag om ändring i plan- och bygglagen (1987:10)	10
2.7	Lag om ändring i lagen (2000:150) om marktjänster på flygplatser	11
3	Ärendet och dess beredning.....	12
4	Närmare om de olika lagförslagen	13
4.1	Lag om ändring i luftfartslagen (1957:297).....	13
4.2	Lag om ändring i lagen (1955:227) om inskrivning av rätt till luftfartyg.....	14
4.3	Lag om ändring i lagen (1955:229) i anledning av Sveriges tillträde till 1948 års konvention rörande internationellt erkännande av rätt till luftfartyg	14
4.4	Lag om ändring av sekretesslagen (1980:100)	14
4.5	Lag om upphävande av lagen (1984:283) med vissa bestämmelser för Scandinavian Airlines Systems flygpassagerarterminal i Malmö	15
4.6	Lag om ändring i plan- och bygglagen (1987:10)	15
4.7	Lag om ändring i lagen (2000:150) om marktjänster på flygplatser	16
Bilaga	Förteckning över remissinstanser	17
Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 23 september 2004		18
Rättsdatablad.....		19

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i luftfartslagen (1957:297),
2. lag om ändring i lagen (1955:227) om inskrivning av rätt till luftfartyg,
3. lag om ändring i lagen (1955:229) i anledning av Sveriges tillträde till 1948 års konvention rörande internationellt erkännande av rätt till luftfartyg,
4. lag om ändring i sekretesslagen (1980:100),
5. lag om upphävande av lagen (1984:283) med vissa bestämmelser för Scandinavian Airlines Systems flygpassagerarterminal i Malmö,
6. lag om ändring i plan- och bygglagen (1987:10),
7. lag om ändring i lagen (2000:150) om marktjänster på flygplatser.

2.1 Lag om ändring i luftfartslagen (1957:297)

Härigenom föreskrivs i fråga om luftfartslagen (1957:297)¹

dels att i 2 kap. 1, 2, 8, 10, 11 a, 12 och 14 §§, 3 kap. 2–5 och 7 §§, 4 kap. 2–6, 15, 20, 21 och 26 §§, 6 kap. 5 a §, 8 kap. 8 §, 9 kap. 8 § samt 12 kap. 1 § ordet ”Luftfartsverket” i olika böjningsformer skall bytas ut mot ”Luftfartsstyrelsen” i motsvarande form,

dels att i 4 kap. 21 § och 12 kap. 1 § ordet ”verket” skall bytas ut mot ”styrelsen”,

dels att 14 kap. 2 § skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

14 kap.
2 §²

Luftfartsverkets beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen överklagas i frågor, som rör certifikat, elevtillstånd, behörighetsbevis, tillstånd att tjänstgöra på luftfartyg utan certifikat, registrering av luftfartyg eller förbud för luftfartyg att avgå, hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Luftfartsverkets beslut i andra frågor än som avses i första stycket får överklagas hos regeringen.

Beslut som avses i denna paragraf gäller omedelbart, om inte annat förordnas.

Luftfartsstyrelsens beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen överklagas i frågor, som rör certifikat, elevtillstånd, behörighetsbevis, tillstånd att tjänstgöra på luftfartyg utan certifikat, registrering av luftfartyg eller förbud för luftfartyg att avgå, hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Luftfartsverkets eller Luftfartsstyrelsens beslut i andra frågor än som avses i första stycket får överklagas hos regeringen.

¹ Lagen omtryckt 1986:166.

Senaste lydelse av

2 kap. 2 § 1993:43

6 kap. 5 a § 2004:605

9 kap. 8 § 2002:1130 (jfr 2004:540).

² Senaste lydelse 1995:15.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005. Vid tillämpning av 7 a § förvaltningsprocesslagen (1971:291) skall Luftfartsstyrelsen i stället för Luftfartsverket vara den enskildes motpart, om styrelsen efter ikraftträdandet är behörig att handlägga den typ av fråga som är föremål för prövning. Prop. 2004/05:10

2.2 Lag om ändring i lagen (1955:227) om inskrivning av rätt till luftfartyg

Prop. 2004/05:10

Härigenom föreskrivs att i 24, 39, 43, 46 och 50 §§ lagen (1955:227) om inskrivning av rätt till luftfartyg¹ ordet ”Luftfartsverket” skall bytas ut mot ”Luftfartsstyrelsen”.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

¹ Senaste lydelse av
24 § 1986:168
39 § 1986:168
43 § 1986:168
46 § 1986:168
50 § 1986:168.

2.3 Lag om ändring i lagen (1955:229) i anledning av Sveriges tillträde till 1948 års konvention rörande internationellt erkännande av rätt till luftfartyg

Prop. 2004/05:10

Härigenom föreskrivs att i 8 § lagen (1955:229) i anledning av Sveriges tillträde till 1948 års konvention rörande internationellt erkännande av rätt till luftfartyg¹ ordet "Luftfartsverket" skall bytas ut mot "Luftfartsstyrelsen".

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

¹ Senaste lydelse av 8 § 1971:501.

2.4 Lag om ändring i sekretesslagen (1980:100)

Prop. 2004/05:10

Härigenom föreskrivs att i 7 kap. 18 § sekretesslagen (1980:100)¹ ordet ”Luftfartsverket” skall bytas ut mot ”Luftfartsstyrelsen”.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

¹ Senaste lydelse av 7 kap. 18 § 2001:565.

2.5 Lag om upphävande av lagen (1984:283) med vissa Prop. 2004/05:10
bestämmelser för Scandinavian Airlines Systems
flygpassagerarterminal i Malmö

Härigenom föreskrivs att lagen (1984:283) med vissa bestämmelser för Scandinavian Airlines Systems flygpassagerarterminal i Malmö skall upphöra att gälla vid utgången av år 2004.

2.6 Lag om ändring i plan- och bygglagen (1987:10)

Prop. 2004/05:10

Härigenom föreskrivs att i 13 kap. 7 § plan- och bygglagen (1987:10)¹ ordet ”Luftfartsverket” skall bytas ut mot ”Luftfartsstyrelsen”.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

¹ Senaste lydelse av 13 kap. 7 § 2002:519.

2.7 Lag om ändring i lagen (2000:150) om markttjänster Prop. 2004/05:10
 på flygplatser

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2000:150) om markttjänster på flygplatser

dels att 4 § skall upphöra att gälla,

dels att rubriken närmast före 4 § skall utgå,

dels att i 8–10, 12–14, 17, 19 och 24 §§ ordet ”Flygplatsnämnden” i olika böjningsformer skall bytas ut mot ”Luftfartsstyrelsen” i motsvarande form.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005. Vid tillämpning av 7 a § förvaltningsprocesslagen (1971:291) skall Luftfartsstyrelsen vara den enskildes motpart.

Regeringen föreslog i prop. 2003/04:1, utgiftsområde 22, s. 96–98 att Luftfartsverket delas upp i två myndigheter, dels en myndighet som skall omfatta nuvarande Luftfartsinspektionen och avdelningen Luftfart och samhälle samt övriga funktioner som är av klar myndighetskaraktär, dels ett affärsverk som skall driva de statliga flygplatserna, flygtrafiktjänsten och annan verksamhet som har koppling till affärsverksamhet. Riksdagen har godkänt förslaget (bet. 2003/04:TU1, rskr. 2003/04:75).

För att genomföra uppdelningen har regeringen den 5 februari 2004 tillkallat en särskild utredare för att förbereda och genomföra bildandet av den nya luftfartsmyndigheten, Luftfartsstyrelsen, i enlighet med riksdagens beslut. Utredaren har inkommit med en promemoria med förslag till de författningsändringar som behövs. I promemorian lämnas förslag till åtta lagändringar och 41 förordningsändringar.

Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga*. En sammanställning av remissyttrandena finns tillgänglig i Näringsdepartementet (dnr N2004/3514/TP).

I denna proposition behandlas endast förslagen till lagändringar. På grund av att en av lagändringarna, lagen (2002:1130) om ändring i luftfartslagen (1957:297), numera trätt i kraft lämnas här bara sju lagförslag.

Med hänsyn till att lagförslagen i denna proposition huvudsakligen är av redaktionell art avstår regeringen från att i ett särskilt avsnitt lämna särskilda författningskommentarer.

Lagrådet

De lagförslag som lämnas i denna proposition är huvudsakligen av enkel redaktionell art. På grund av lagförslagets beskaffenhet anser regeringen att Lagrådets hörande sakna betydelse, varför regeringen avstår från att inhämta Lagrådets yttrande över dem.

Regeringens förslag: Ordet "Luftfartsverket" byts ut mot "Luftfartsstyrelsen" i fem lagar. Flygplatsnämnden läggs ned och dess arbetsuppgifter tas över av Luftfartsstyrelsen. Lagen (1984:283) med vissa bestämmelser för Scandinavian Airlines Systems flygpassagerarterminal i Malmö upphävs.

4.1 Lag om ändring i luftfartslagen (1957:297)

Promemorians förslag: Ordet "Luftfartsverket" byts ut mot "Luftfartsstyrelsen" i ett antal paragrafer. Vidare skall ordet "verket" bytas ut mot "styrelsen" i två paragrafer, samt 14 kap. 2 § ges en delvis ny lydelse. I promemorian återfinns dessutom ett förslag till lag om ändring i lagen (2002:1130) om ändring i luftfartslagens 9 kap. 8 §, eftersom den lagen inte hade trätt i kraft när promemorian ställdes samman. I ikraftträdandebestämmelsen finns inga övergångsregler.

Remissinstanserna: *Sjöfartsverket* har framfört en redaktionell anmärkning rörande utformningen av 14 kap. 2 § andra stycket. *Domstolsverket* har pekat på att det möjligen måste övervägas närmare om det inte behövs övergångsbestämmelser beträffande vissa av författningsändringarna (t.ex. ändringarna i luftfartslagen [1957:297] och lagen [2000:150] om marktjänster på flygplatser). Om en enskild överklagar en förvaltningsmyndighets beslut skall i regel den myndighet som först beslutade i saken vara den enskildes motpart sedan handlingarna i ärendet överlämnats till domstolen (7 a § förvaltningsprocesslagen [1971:291]). Beroende på hur övergången organiseras praktiskt kanske det behövs regler som säger att Luftfartsstyrelsen skall vara den enskildes motpart även i de fall Luftfartsverket eller Flygplatsnämnden fattade det första beslutet.

Försvarsmakten konstaterar att i 134 § luftfartsförordningen (1986:171) bemyndigas Försvarsmakten att meddela föreskrifter i fråga om vissa luftfartyg. Paragrafen anger vidare att vissa av Luftfartsverkets (efter ändring enligt förslaget: Luftfartsstyrelsens) befogenheter tillkommer Försvarsmakten. Genom de ändringar som föreslås i 14 kap. 2 § luftfartslagen slås det fast att även de beslut som Försvarsmakten fattar med stöd av 134 § luftfartsförordningen kan överklagas på det sätt som anges i paragrafen. Försvarsmakten har inget att erinra mot detta.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen föreslår en något förtydligad utformning av 14 kap. 2 § för att tillmötesgå Sjöfartsverkets anmärkning. Därigenom kommer inte beslut som Försvarsmakten fattar med stöd av 134 § luftfartsförordningen att omfattas av överklagandebestämmelsen, vilket inte heller torde ha varit avsikten när man tog fram promemorian. Regeringen kompletterar också ikraftträdandebestämmelsen med en övergångsregel i enlighet med påpekandet från Domstolsverket.

I promemorian lämnades också ett förslag till lag om ändring i lagen (2002:1130) om ändring i luftfartslagen (1957:297). Det gällde en beslutad ändring av 9 kap. luftfartslagen, som vid tidpunkten för

överlämnandet av promemorian ännu inte hade trätt i kraft. Därefter har regeringen beslutat att lagändringen (2002:1130) skall träda i kraft den 28 juni 2004, jfr förordningen (2004:540) om ikraftträdande av vissa lagar med anledning av Sveriges tillträde till konventionen den 28 maj 1999 om vissa enhetliga regler för internationella lufttransporter (Montrealkonventionen). Detta medför att utbytet av "Luftfartsverket" till "Luftfartsstyrelsen" i 9 kap. 8 § inte behöver särregleras, utan kan göras direkt i den nu föreslagna ändringen i luftfartslagen.

4.2 Lag om ändring i lagen (1955:227) om inskrivning av rätt till luftfartyg

Promemorians förslag: Ordet "Luftfartsverket" byts ut mot "Luftfartsstyrelsen" i fem paragrafer.

Remissinstanserna har inte framfört några synpunkter.

Skälen för regeringens förslag: Riksdagen har redan antagit lagen (2004:82) om ändring i lagen (1955:227) om inskrivning av rätt till luftfartyg, genom vilken samtliga berörda lagrum ändras från och med den 1 april 2005. I de nya lydelserna återfinns inte ordet "Luftfartsverket". Det finns inte heller något behov av att ange "Luftfartsstyrelsen" i de nya lydelserna. Ändringarna bör dock göras för tiden dessförinnan.

4.3 Lag om ändring i lagen (1955:229) i anledning av Sveriges tillträde till 1948 års konvention rörande internationellt erkännande av rätt till luftfartyg

Promemorians förslag: Ordet "Luftfartsverket" byts ut mot "Luftfartsstyrelsen" i 8 §.

Remissinstanserna har inte framfört några synpunkter.

Skälen för regeringens förslag: Riksdagen har antagit lagen (2004:83) om ändring i lagen (1955:229) i anledning av Sveriges tillträde till 1948 års konvention rörande internationellt erkännande av rätt till luftfartyg, vilken träder i kraft den 1 april 2005. I gällande lag återfinns "Luftfartsverket" i 8 §. I den nya lydelsen från och med den 1 april 2005 finns inte det ordet med, och det finns inte heller något behov av att ange någon specifik myndighet i lagrummet. Lagen bör dock justeras för tiden dessförinnan, jämför lagförslaget i avsnitt 4.2.

4.4 Lag om ändring av sekretesslagen (1980:100)

Promemorians förslag: Ordet "Luftfartsverket" byts ut mot "Luftfartsstyrelsen" i 7 kap. 18 § sekretesslagen.

Remissinstanserna har inte framfört några synpunkter.

Skälen för regeringens förslag: I 7 kap. 18 § sekretesslagen nämns "Luftfartsverket". Enligt 7 kap. gäller sekretess med hänsyn främst till skyddet för enskilds personliga förhållanden. I 18 § tredje stycket sägs: "Sekretess gäller hos Luftfartsverket i verksamhet, som avser förande av eller uttag ur certifikatregistret, för uppgift som angår brott eller enskilds hälsotillstånd, om det kan antas att den enskilde eller någon honom närstående lider med om uppgiften röjs." Certifikatregistret kommer i framtiden kommer att föras av Luftfartsstyrelsen, och därför bör lagrummet anpassas till detta.

4.5 Lag om upphävande av lagen (1984:283) med vissa bestämmelser för Scandinavian Airlines Systems flygpassagerarterminal i Malmö

Promemorians förslag: Rubricerade lag upphävs.

Remissinstanserna har inte framfört några synpunkter.

Skälen för regeringens förslag: I rubricerad lag nämns inte Luftfartsverket. Till lagen hör dock förordningen (1984:308) om ersättning för tull- och passkontroll m.m. vid Scandinavian Airlines Systems flygpassagerarterminal i Malmö, där Luftfartsverket nämns. Den flygpassagerarterminal som författningarna berör används inte längre sedan Öresundsförbindelsen tagit i bruk. Terminalen har enligt uppgift sålts av SAS till Malmö kommun den 1 januari 2001.

För att undvika att behöva ändra i en förordning som ändå är obsolet föreslår utredningen att såväl lagen som förordningen upphävs. Regeringen delar utredningens uppfattning.

4.6 Lag om ändring i plan- och bygglagen (1987:10)

Promemorians förslag: Ordet "Luftfartsverket" byts ut mot "Luftfartsstyrelsen" i 13 kap. 7 §.

Remissinstanserna har inte framfört några synpunkter.

Skälen för regeringens förslag: Överensstämmer med promemorians förslag.

I rubricerade lag återfinns en bestämmelse, 13 kap. 7 §, som ger Luftfartsverket rätt att överklaga beslut om lov eller förhandsbesked inom sådana skydds- och säkerhetsområden som avses i 8 kap. 9 § tredje stycket plan- och bygglagen, om beslutet berör en civil flygplats.

Utredningen gör bedömningen att sådana beslut eller förhandsbesked efter den 1 januari 2005 kan angå såväl Luftfartsstyrelsen som Luftfartsverket. Den generella rätten att överklaga sådana beslut eller besked bör dock tillkomma Luftfartsstyrelsen i sin egenskap av sektorsmyndighet för luftfarten. Luftfartsverket i sin egenskap av flygplatshållare bör ha samma ställning som icke statliga flygplatshållare, det vill säga ställning som sakägare när det gäller ärenden som berör de egna flygplatserna.

Promemorians förslag: Att 4 § och rubriken närmast före 4 § upphävs och att ordet "Flygplatsnämnden" byts ut mot "Luftfartsstyrelsen" i 8–10, 12–14, 17, 19 och 24 §§.

Remissinstanserna: *Domstolsverket* har ifrågasatt om det inte kan behövas en övergångsregel om att Luftfartsstyrelsen skall ta över funktionen som den enskildes motpart i överklagade ärenden vilket regleras i 7 a § förvaltningsprocesslagen (1971:291), jfr avsnitt 4.1.

Skälen för regeringens förslag: Förslaget överensstämmer med promemorians förslag med det tillägget att ikraftträdandebestämmelsen förses med en övergångsregel om vilken myndighet som skall vara den enskildes motpart vid ett eventuellt överklagande.

Enligt direktiven skulle utredningen också föreslå de författningsändringar som kan leda till att Flygplatsnämnden kan avvecklas och dess uppgifter i stället övertas av Luftfartsstyrelsen.

I lagförslaget utmönstras det lagrum som anger Flygplatsnämnden som den myndighet som skall pröva vissa frågor enligt lagen (4 § samt rubriken till detta lagrum), samt föreslås ett utbyte av "Flygplatsnämnden" till "Luftfartsstyrelsen" i övriga lagrum.

Förteckning över remissinstanser

Prop. 2004/05:10
Bilaga

Remissinstanser som inkommit med yttrande

Domstolsverket
Rikspolisstyrelsen
Inspektionen för strategiska produkter
Försvarsmakten
Statens räddningsverk
Socialstyrelsen
Tullverket
Skatteverket
Arbetsgivarverket
Statens pensionsverk
Riksarkivet
Naturvårdsverket
Boverket
Post- och telestyrelsen
Vägverket
Rikstrafiken
Sjöfartsverket
Luftfartsverket
Luftfartsinspektionen vid Luftfartsverket
Flygplatsnämnden
Konkurrensverket
Elsäkerhetsverket
Landsorganisationen i Sverige
Sveriges Akademikers Centralorganisation (Jusek)
Föreningen Svenskt Näringsliv

Remissinstanser som inte inkommit med yttrande

Statens haverikommission
Tjänstemännens Centralorganisation
Föreningen Svenskt Flyg
SAS

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 23 september 2004

Närvarande: statsministern Persson, statsråden Engqvist, Sahlin, Pagrotsky, Östros, Messing, Lövdén, Ringholm, Y. Johansson, Bodström, Sommestad, Karlsson, Lund, Nykvist, Andnor, Nuder, M. Johansson, Hallengren, Björklund, Holmberg

Föredragande: Ulrica Messing

Regeringen beslutar proposition 2004/05:10 En ny luftfartsmyndighet – lagstiftning

Författningsrubrik	Bestämmelser som inför, ändrar, upp- häver eller upprepar ett normgivnings- bemyndigande	Celexnummer för bakomliggande EG- regler
Luftfartslag (1957:297)	4 kap. 20 §	